

Plannen

Taalleerproces, groep 3-4

Niet schrijven zonder plannen!

De leerlingen van juf Inge gaan een verhaal schrijven over een klein, bijzonder moment dat ze zelf meegemaakt hebben. Als voorbereiding op het schrijven, lezen ze een voorbeeld tekst over 'een muis in huis' waarin zo'n klein moment beschreven wordt. Ook gaan ze het schrijven voorbereiden door te plannen hoe ze het schrijven aan gaan pakken. Dan moet eerst met de schrijfpdracht duidelijk gemaakt worden wat er van hen verwacht wordt:

Schrijf het *begin van je verhaal* over een *bijzonder moment*. Kies iets dat *echt gebeurd* is. Schrijf je *beginzin (of zinnen)* van je verhaal. In de volgende les schrijf je verder aan je verhaal. Het komt in een boekje waaruit je kunt voorlezen in je klas. *Je klasgenoten* zullen het *leuk vinden* om over jouw bijzondere moment te lezen!

Met deze schrijfpdracht maakt juf Inge duidelijk met welk doel er geschreven wordt (lezers amuseren), wie het publiek zijn (klasgenoten), wat voor tekst(soort) er geschreven wordt (verhaal) en waarover het gaat (inhoud: een klein, bijzonder moment dat echt gebeurd is).

Juf Inge schrijft dit kort op het bord en vertelt dat het belangrijk is dat je voordat je gaat schrijven goed nadenkt over deze dingen. Dat nadenken voor het schrijven noemen we 'plannen'. Het is zo belangrijk omdat het schrijven van een tekst veel makkelijker en leuker is als je het goed voorbereid hebt. Er zijn veel verschillende dingen die je tijdens de plannings- of oriëntatiefase kunt doen. In deze les ligt de nadruk op: het vinden van een klein moment (onderwerp), weten wat je gaat schrijven (inhoud), hoe je met beginzinnen de aandacht van de lezer vangt.

Na het klassikaal bespreken van een voorbeeld van een klein moment (muis in huis) waaruit geconcludeerd wordt dat je je een klein moment niet lang duurt en je het je herinnert omdat het bijzonder was, gaan de leerlingen in tafelgroepjes aan elkaar vertellen over kleine momenten die ze zich herinneren. Ze schrijven de momenten op post-its als geheugensteuntje (onderwerp) met een paar woorden (inhoud) of met een tekening. Vervolgens kiezen ze het moment waarover ze gaan schrijven. Dan wordt er stil gestaan bij hoe belangrijk beginzinnen zijn in een verhaal: hiermee moet je proberen de aandacht van de lezer te vangen! Om dit te leren gaan de leerlingen in tweetallen beginzinnen uit verhalen aan elkaar voorlezen en bekijken. Ze gaan kijken wat ze te weten komen uit beginzinnen. Later wordt dit besproken. De conclusie is dat beginzinnen heel vaak het 'wie-wat-waar-wanneer' aangeven. Zo kunnen de lezers zich meteen een beeld vormen van de situatie in een verhaal.

Bron: M. Hooegeveen (2020). *Leerlijn leren schrijven met peer response en instructie in genrekennis*. Docentenhandleiding en lesmateriaal groep 4.

<https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/nederlands/samenhang>.

Plannen: in het schrijfproces worden verschillende fasen onderscheiden: plannen (of oriënteren), schrijven (eerste tekstversie), bespreken en herschrijven (reviseren: tweede tekstversie) en verzorgen/redigeren (publicatie). Hooegeveen, M. (2020) *Leerlijn leren schrijven met peer response en instructie in genrekennis*. Docentenhandleiding en lesmateriaal groep 4. <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/nederlands/samenhang>